

Anne Kalmari kesk ym.

## Lakialoite laiksi metsästyslain muuttamisesta

Eduskunnalle

### ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tällä lakialoitteella esitetään metsästyslakiin (615/1993) uuden 41 f §:n säätämistä. Uudessa 41 f §:ssä säädettäisiin nimenomaisesti mainittujen riistaeläinlajien suden, karhun, ahman ja ilveksen säilytettävän suurpetokannan alaraja. Lakialoitteessa esitetään, että eduskunta määrittäisi Ruotsin tavoin minimimäärät suurpetojen osalta eli näiden lukujen ylittävät yksilöt ovat metsästävissä kannanhoidollisesti.

### PERUSTELUT

Lakimuutoksella selkeytettäisiin etenkin suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen edellytysten täyttymistä. Viimeaikaisessa oikeuskäytännössä on ilmennyt esim. (KHO 2023:100), etteivät Suomen Riistakeskuksen myöntämät poikkeusluvut ole olleet perusteluiltaan riittäviä. Riistalajien kannanhoidolliseen metsästyksen myönnetty poikkeusluvut ovat jääneet useaan kertaan valitusten vuoksi käyttämättä, kun tuomioistuimet ovat määränneet myönnetty luvat toimeenpanonkieltoon. Raportointivelvollisuuden vuoksi kirjatulla kannanhoitotavoitteilla ei ole oikeudellisesti ohjaavaa vaikutusta tuomioistuimiin. Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussa KHO 2022:48 tämän nimenomaisesti todennut. Poikkeusluvilla metsästäminen on ollut erittäin vaikeaa yksilöintivaateen vuoksi.

Kannanhoidollisen metsästyksen estyminen on johtanut jo esimerkiksi suden osalta kannan runsaaseen kasvuun. Metsästyksen estyminen on merkinnyt suden ihmisarkuuden heikkenemistä, mikä on johtanut entistä useammin suden ja ihmisen välisiin kohtaamisiin. Susien aiheuttamat vahingot ovat lisääntyneet voimakkaasti. Susien määräksi Venäjän federaatiossa vuosina 2018 ja 2020 kirjattiin 65 900 ja 66 900 yksilöä. Sudet liikkuvat rajan yli Suomen puolelle. Maa- ja metsätalousministeriön erätalousyksikön arvion mukaan myös karhukanta runsastuu kannanhoidollisen metsästyksen estyessä, mikä lisää ihmisen ja karhun kohtaamisen ja edelleen mahdollisten ongelmatilanteiden todennäköisyyttä. Romaniassa karhut tappoivat kahdeksan ja raatelivat 76 ihmistä vuonna 2019 sen jälkeen, kun sinne asetettiin kannanhoidollisen metsästyksen kiello.

Suomen voimassa olevaa metsästyslakia uudistettiin viimeksi keväällä 2023. Tuolloin täsmennettiin metsästyslain 41 a §:n mukaista poikkeusluvan myöntämisen edellytystä suotuisan suojelutason osalta siten, poikkeusluvan myöntämisedellytyksenä on, että poikkeuslupa ei haittaa lajin

## **Lakialoite LA 24/2023 vp**

suotuisan suojelutason säilyttämistä tai saavuttamista lajin luontaisella levinneisyysalueella. Tämä lakimuutos on tullut voimaan 1.8.2023 alkaen.

Metsästäjäliiton tilaaman juristiselvityksen mukaan EU-jäsenvaltio voi suurpetojen suojelua koskevaa luontodirektiiviä toteuttavassa lainsäädännössään sisällyttää lakiin direktiivissäkin mainittuja sosioekonomisia ja paikallisuutta koskevia lisäyksiä. Näin on tehty myös Ruotsin metsästysasetuksessa, jonka mukaan Ruotsin ympäristönsuojeluvirasto saa sisällyttää poikkeuslupiin ehtoja, jotka ovat tarkoituksenmukaisia tiheiden suurpetopopulaatioiden esiintymisen aiheuttamien haittojen kannalta. On ilmeistä, ettei metsästyslaissa määritetä edelleenkaan riittävän yksiselitteisesti niitä kriteereitä, joiden perusteella kannanhoidollista metsästystä on mahdollista harjoittaa. Keskeinen kysymys liittyy suotuisan suojelutason määrittämiseen ja päämäärään.

Päämäärä ja perusteet ovat seuraavat:

Suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistaminen on edellytys ihmisen ja suurpetojen yhteiselölle.

Metsästyksellä suurpetojen tiheys säilyy sillä tasolla, että vahingot tuotantoeläimille ja riistalle pysyvät hyväksyttävänä. Metsästyksellä lisätään petojen arkuutta, mikä vähentää kontakteja ihmisen kanssa, ja lisätään niiden paikallisten ihmisten vaikuttamismahdollisuuksia, joiden on eletävä samoilla alueilla kuin suurpetojen. Lisäksi laillisen metsästäminen auttaa vähentämään erittäin haitallista salametsästystä, jota väistämättä tapahtuu, mikäli petokantaan vaikuttamiseen ei ole tosiasiallisia mahdollisuuksia. Kannanhoidollinen metsästys mahdollistaa metsästykskulttuurin pitkien perinteiden säilymisen maaseutualueilla, joilla esiintyy suuria suurpetoja.

Kannanhoidollinen metsästys säilyttää suurpetojen tiheyden sillä tasolla, että vahingot tuotantoeläimille ja luonnonvaraiselle riistalle pysyvät hyväksyttävänä. Lisäksi metsästäjät voivat auttaa tiettyjen yksilöiden poistossa, esimerkiksi niiden, jotka erikoistuvat karjan tappamiseen. Alueilla, joille suurpedot ovat palaamassa, se voi lisätä pitkäaikaista hyväksyntää, jos kantojen kasvunopeus hidastuu.

Metsästyksen mahdollistavan populaation saavuttaminen voi olla vertailuarvo suojelu- tai palautussuunnitelman onnistumiselle — tämä osoittaa myös suojelusuunnitelman joustavuuden eri sidosryhmille. Mikäli kannanhoidollista metsästystä ei voida toteuttaa, lisääntyneet kohtaamiset lisäävät poliisin apuna olevan suurriistavirka-avun (SRVA) tarvetta, mikä on tehty metsästäjien vapaaehtoistyönä. Metsästyksen päättyminen voi heijastua myös kanta-arvion perustana olevan, metsästäjien pyynnin yhteydessä tekemän havaintoaineiston pienenemiseen, jolloin kanta-arvion tarkkuus voi heikentyä.

### **RUOTSIN METSÄSTYSLAKI**

Ruotsia ja Suomea koskee täysin samanlainen EU-lainsäädäntö. Suurpetotilanne on molemmissa maissa samankaltainen. Siksi vertailu kannanhoidollista metsästystä koskevan sääntelyn välillä on maiden välillä perusteltua. Ruotsissa kaikkien suurpetojen kannanhoidollinen metsästys onnistuu tällä hetkellä huomattavasti paremmin kuin Suomessa.

## Lakialoite LA 24/2023 vp

Ruotsin kansallisessa lainsäädännössä suurpetojen pyyntiä säännellään asetuksessa jaktförordning (1987:905) 23 a—23 g § (Ruotsin metsästysasetus). Ruotsin metsästysasetuksen säännöksissä erotellaan skyddsjakt (suojelupyynti) ja licensjakt (lupapyynti), jotka käsitteinä vastaavat vahinkoperusteista metsästystä ja kannanhoidollista metsästystä. Suomen metsästyslain (1993/615) 41 a.3 §:n (2011/159) kannanhoidollista metsästystä koskevaa säännöstä vastaa Ruotsin metsästysasetuksen 23 c §.

Ruotsissa suurpedoista on olemassa oma asetuksensa Förordning (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn (Ruotsin suurpetoasetus). Suurpetoasetuksen 5 §:ssä viranomaisen velvoitetaan vahvistamaan suurpetojen määrien tavoitellut minimitasot suurpetoalueittain. Vahvistetulla minimitasolla on oikeusvaikutuksia siten, että vahvistetun suurpetopopulaatioiden minimitason ylittyessä niiden kannanhoidollinen metsästys (licensjakt) on mahdollista. Ruotsissa voimassa olevat suurpetojen suotuisat suojelutasot ovat:

- susi 300, kesäkanta (Suomessa oli kesällä 2023 pennut mukaan laskien 500 sutta Luonnonvarakeskuksen ennustemallin arvion mukaan),
- karhu 1 400 (Suomessa nyt vajaat 2 000 karhua),
- ilves 870 (Suomessa 2 500 ilvestä) ja
- ahma 700 eläintä (Suomessa n. 400 ahmaa).

Ruotsin lainsäädäntö on tarkempi, ja kannanhoidollisen metsästyksen edellytykset on määritetty laissa yksiselitteisemmin. Suurpetojen suotuisan suojelutason viitearvot eli suurpetojen minimilukumäärät on Ruotsissa määritetty sitovasti. Lukumäärien ylittävää osaa suurpetokannoista voidaan metsästää kannanhoidollisesti. On perusteltua, että Ruotsissa käytössä oleva suurpetokantojen suojelutason viitearvojen sitova määrittäminen otetaan osaksi Suomen metsästyslainsäädäntöä kuitenkin niin, että Ruotsia huomattavasti suurempi ilveskanta otetaan huomioon kannanhoidollisen metsästyksen raja-arvoa määritettäessä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:*

## Laki

### metsästyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*lisätään metsästyslakiin (615/1993) uusi 41 f § seuraavasti:*

#### 41 f §

#### *Eräiden riistalajien suotuisan suojelutason määrittäminen*

Suden, karhun, ilveksen ja ahman osalta 41 a §:ssä tarkoitettun suotuisan suojelutason minimimäärät ovat:

## Lakialoite LA 24/2023 vp

- 1) susi 300 eläintä;
- 2) karhu 1 400 eläintä;
- 3) ilves 1 870 eläintä;
- 4) ahma 400 eläintä.

Kun eläinmäärä ylittää edellä 1 momentissa tarkoitettun riistaeläimen suotuisan suojelutason minimimäärän, kannanhoidollinen metsästys on sallittua:

- 1) luonnonvaraisen eläimistön säilyttämiseksi;
- 2) erityisen merkittävien vahinkojen, jotka koskevat karjankasvatusta, lemmikkejä sekä muuta omaisuutta tai kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta, ehkäisemiseksi; tai
- 3) muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä.

Lajikohtaisen eläinmäärän laskennan tulee perustua Luonnonvarakeskuksen vuosittaiseen syksyiseen kanta-arvioon. Lisäksi metsästyksen on oltava kantojen koon ja koostumuksen mukaista, valikoivaa (lauma- tai yksilökohtaista), ja sen on tapahduttava tiukasti valvotuissa olosuhteissa. Kannanhoidollinen metsästys vahvistetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella, mikäli suojelutaso täyttyy.

---

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2024.

---

Helsingissä 7.12.2023

Anne Kalmari kesk  
Hannu Hoskonen kesk  
Mika Lintilä kesk  
Markus Lohi kesk  
Mikko Savola kesk  
Eeva Kalli kesk  
Markku Siponen kesk  
Timo Mehtälä kesk  
Hilkka Kemppi kesk  
Pekka Aittakumpu kesk  
Eerikki Viljanen kesk  
Antti Kurvinen kesk  
Annika Saarikko kesk  
Katri Kulmuni kesk  
Olga Oinas-Panuma kesk  
Vesa Kallio kesk  
Tuomas Kettunen kesk  
Hanna Räsänen kesk  
Anne Rintamäki ps  
Piritta Rantanen sd  
Tuula Väättäinen sd